

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 23.04.2019

Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ

HDP Adana Milletvekili

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi 2018 Raporuna göre; Türkiye'de resmi olmayan rakamlara göre, çalışması yasal olarak yasak olan çocuklar, tarım işçisi çocuklar ve stajyer-çırakların da eklenmesiyle 2 milyondan fazla çocuk işçi bulunmaktadır. Çocuk işçilerin yüzde 80'ininden fazlası kayıt dışıdır.

Çalışırken ölen her 5 çocuktan 3'ü mevsimlik tarım işçiliği veya çobanlık yaparken yaşamını kaybetmiştir. Çiftçi çocuklarda tamamen ücretsiz aile emeği mevcutken, özellikle bu alanda çalışma yaşı 10'un altına düşmüştür. Tarım işçiliği, "çocuklar için en kötü çalışma biçimleri" arasında yer alırken; gezici mevsimlik tarım işçiliği ise çocuk işçiler için pek çok risk barındırmaktadır.

Sanayide ise çocuklar genel olarak kalfalık, çıraklık yapsalar da iş yükü bakımından yetişkinlerle aynı biçimde çalışmaktadır. Yetişkinlerden farklı olarak aldıkları ücret daha düşüktür. Çocukların çalışmasının yasak olduğu mendil satıcılığı, kağıt toplayıcılığı, garsonluk, seyyar satıcılık gibi alanlarda çocuklar, iş cinayetlerinin yanı sıra yaralanmalara, fiziksel ve ruhsal şiddete, cinsel tacize ve saldırıya, ağır aşağılanmalara maruz kalmaktadır.

Bu Gerekçeyle;

1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2013-2017 yılları için “Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı” hazırlamış, 2018 yılını “Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı” ilan etmişti. Bu program dahilinde Bakanlığın yapmış olduğu çalışmalar nelerdir? Çocuk işçiliği ile mücadele etmek için hangi adımlar atılmıştır?
2. Bakanlığınızın çocuk işçiliği konusunda veri çalışmaları olmuş mudur? Olduysa geçen 6 yıl boyunca çocuk işçiliğine dair veriler Bakanlığınız tarafından neden yayınlanmamıştır? Veri çalışmanız olmadıysa neden bugüne kadar yapılmamıştır?
3. 2013 yılında 59, 2014’te 54, 2015 yılında 63, 2016’da 56, 2017 yılında 60 ve 2018 yılında en az 67 çocuk iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Çocuk işçiliği ile mücadele programı başladığından beri, çocuk iş cinayetlerinde artış olmuştur. Çocuk işçiliğini denetlemek bu konuda mücadelenin en önemli ayağı iken; Bakanlığınız denetim çalışmalarını nasıl yapmaktadır? Bu konudaki denetimlerinizin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
4. 14 ve altı yasal olarak çalışması tamamen yasak olan yaşken; geçtiğimiz yıl yaşamını yitiren 67 çocuktan 23’ü bu yaş aralığındadır. Çalışması yasal olan 15 yaş ve üstünde çocuklar ise kimya, metal gibi ağır ve tehlikeli, çalışması kanunen yasak işlerde de çalıştırılmaktadır. Kanunen yasak işlerde çocukların çalıştırılmasını önlemek üzere Bakanlığınızın çalışmaları var mıdır? Varsa nasıl çalışmalardır?
5. En çok çocuk istihdamının olduğu ev hizmetleri, 3 kişinin çalıştığı işyerleri ve tarımı İş Kanunu kapsamına almak üzere çalışmalarınız var mıdır?
6. Sayısı yaklaşık 1,5 milyonu bulan stajyer, kursiyer ve çırak çocukların işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak/planlamak üzere çalışmalarınız var mıdır?
7. “Beceri eğitimi” adı altında çalıştırılan öğrencilere iş kazası ve meslek hastalığı sigortası yapılmakta ancak çalışma karşılığı sosyal güvenlik sigortası yapılmamaktadır. Bu konuda çalışmalarınız var mıdır?
8. Stajyer sayısında üst sınır belirleyen, işyerindeki personel sayısının %10 sınırı kaldırılmış, bu düzenleme ile beceri eğitimine katılabilecek öğrenci sayısında da herhangi bir sınırlama yapılmamıştır. Bu düzenleme ile işyerlerinde yoğun çocuk emeği kullanımı, çocuk işçi sayısı artışının önünü açılmakta değil midir?